



คองขอโทษทุกท่าน ที่ขาดการทำการบ้านส่ง ไม่ขอยกเหตุผลใดๆ มาชี้แจงนะครับ แต่ในตอนนี้จะมาจบเรื่องเล่าค้างไว้จากตอนที่แล้ว ในสองตอนแรกได้เล่าให้ฟังถึงศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินภาพรวมการดำเนินการทั้งประเทศในภาพกว้างๆ ทั้ง 6 ศูนย์ ส่วนในตอนที่สองมาเจาะลึก “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน” เลยได้มาเล่าให้ฟังถึง “ของดำ” ทั้ง 3 อย่างที่ภูพาน

ส่วนในตอนนี้จะเล่าให้ท่านได้ทราบว่า งานส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว ที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ดำเนินการแล้ว ผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม ประชาชนที่เดินทางไปรับรู้รับทราบการดำเนินงานที่ภูพานเป็นอย่างไร ?

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2525 ดำเนินการครอบคลุมพื้นที่โครงการ 2,300 ไร่ พื้นที่



เจ้าหน้าที่จากศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 5 สาธิตการใช้งานเครื่องสาวไหม สม.05 ให้กับราษฎรที่เข้ารับการฝึกอบรมงานส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว ภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ

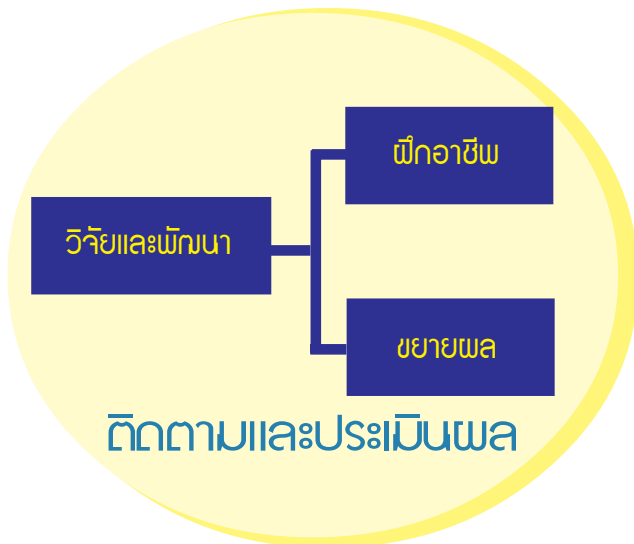


พัฒนาป่าไม้ 11,000 ไร่ รวมพื้นที่ดำเนินการทั้งสิ้น 13,300 ไร่ มีราษฎร 22 หมู่บ้าน รอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน ทั้งนี้มี 9 กรม 18 หน่วย ปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยมีพระราชประสงค์เน้นในแง่แหล่งน้ำเสริมการปลูกป่าที่ถูกทำลาย รวมทั้งการพัฒนาอาชีพ โดยเน้นการเกษตรอุตสาหกรรม และส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

งานส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ ในบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน โดยมีศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 5 ตัวแทนกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมดำเนินการ ในขั้นแรกดำเนินการที่บ้านนาคเค้า ตำบลห้วยยาง อำเภอเมืองจังหวัดสกลนคร โดยปฏิบัติงานตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 รับผิดชอบในการดำเนินงานในหมู่บ้านรอบศูนย์ 22 หมู่บ้าน ได้ใช้เวลาว่างจากการประกอบอาชีพหลักมาทำอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวเพื่อผลิตของที่จำเป็นในการดำรงชีพใช้เอง รวมทั้งการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้เสริมจากอาชีพหลัก

สำหรับวิธีการดำเนินการนั้น จะศึกษา/สำรวจคัดเลือกหมู่บ้านเป้าหมาย เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำการฝึกอบรมอาชีพ สนับสนุนปัจจัยการผลิต และส่งเสริมการตลาดแก่กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรม และราษฎรภายในหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ

แต่ถาพิจารณาจากโครงสร้างการบริหารงาน จะแบ่งการทำงานออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้



1. การศึกษาวิจัยและพัฒนา
2. การฝึกอาชีพอุตสาหกรรม
3. การขยายผลและถ่ายทอดเทคโนโลยี
4. การติดตามและประเมินผล

คราวนี้เรามาดูกันทีละส่วนนะครับ...

1. การศึกษาวิจัยและพัฒนา

ในปี พ.ศ. 2550 งานส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวได้ทำการวิจัยและทดลองผลิตการย้อมครามร่วมกับเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม โดยได้รับความร่วมมืออย่างยิ่งจาก รศ.อนุรัตน์ สายทอง สถาบันราชภัฏสกลนคร ดานวิชาการ มาศึกษาวิจัยเทคนิคการย้อมคราม ดังนั้น ถ้าท่านต้องการผ้าย้อมครามแท้ ย้อมโดยวิธีที่ไม่เป็นพิษกับสิ่งแวดล้อม และย้อมโดยฝีมือราษฎรในโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ ก็ขอเชิญครับ...

การศึกษาวิจัย โดยหลักการจะนำความรู้พื้นฐานมาทำการศึกษาและเอาหลักวิชาการสมัยใหม่มาประยุกต์ทดลองแล้วทดลองอีก จนเป็นที่ยอมรับ และจึงนำไปเผยแพร่ต่อไปครับ

อ้อ ! เกือบลืมบอกไป การย้อมครามเป็นมรดกหรือภูมิปัญญาพื้นบ้านของชาวกูไทที่ทำการย้อมเฉพาะผ้าฝ้ายเท่านั้น สำหรับผ้าไหมและผ้าที่มีส่วนผสมของใยสังเคราะห์จะย้อมไม่ติดนะครับ

แหล่งผลิตผ้าฝ้ายย้อมครามที่สำคัญที่สุดในโลกมี 2 แห่ง จากในหลายๆ ประเทศ นั่นคือ ประเทศไทย และ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สำหรับไทยนั้น

จังหวัดที่นับว่า ผลิตผ้าฝ้ายย้อมครามที่มีคุณภาพดีที่สุดคือ สกลนคร, มุกดาหาร และนครพนม

ผ้าฝ้ายย้อมครามของไทยเป็นที่ต้องการของ ญี่ปุ่น, เยอรมนี และประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย ชาวญี่ปุ่นมีความเชื่อว่า การสูดดมกลิ่นของผ้าฝ้ายย้อมครามจะช่วยให้อารมณ์สดชื่น กระปรี้กระเปร่า ดังนั้น ชาวญี่ปุ่นจึงนิยมนำผ้าฝ้ายย้อมครามมาทำเป็นปลอกหมอนเอาไว้สูดดมตอนนอนจะได้หลับฝันดี

หากใครเคยดูภาพยนตร์ไตรภาคเรื่อง The Lord of the Rings นอกจากมีคนไทยได้ร่วมแสดงแล้ว ท่านทราบไหมว่า...มีตัวละครในเรื่องที่แต่งกายด้วยชุดผ้าฝ้ายย้อมครามที่สั่งตรงจากประเทศไทย นั่นคือ ชาว Elf (ภาพประกอบ)



"Elrond" Lord ของชาว Elf ที่แต่งกายด้วยชุดผ้าฝ้ายย้อมคราม





“ งานฝึกอบรมอาชีพ ขอให้ครูฝึก เน้นอบรมคุณภาพของผลิตภัณฑ์เป็นเรื่องสำคัญ เพื่อให้ราษฎรมีความสำนึกว่า ถ้าผลิตของดี คนใช้ก็จะดีใจ จะไม่มีปัญหาในการตลาด การฝึกอบรม ขอให้ครูฝึกอบรม ตระหนักเรื่องสารเคมีที่ใช้ในการย้อมสี อาจจะเป็นพิษภัยแก่ราษฎร ”

พระราชดำรัสในการทรงตรวจเยี่ยมงานส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2528

2. การฝึกอาชีพอุตสาหกรรม

จากปี พ.ศ. 2527 เป็นต้นมา งานส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว ได้จัดการฝึกอาชีพแก่ราษฎร ทั้งในสถานที่ตั้งสำนักงานและในหมู่บ้านทั้ง 22 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 221 ครั้ง จำนวน 66 หลักสูตร (ตามลักษณะการฝึกอบรม และประเภทของผลิตภัณฑ์) ผู้ได้รับการฝึกอบรมทั้งสิ้น 3,735 คน (อาจมีการนับซ้ำ) อย่างไรก็ตาม การฝึกอาชีพนี้จะใช้วิทยากรทั้งจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม และวิทยากรภายนอก

จากกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เมื่อครั้งเสด็จตรวจเยี่ยมงานส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ ในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2528 พวกเราชาวกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้น้อมนำพระราชดำริมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพให้กับราษฎรในพื้นที่ โดยเน้นหนักเรื่องการรักษามาตรฐานและคุณภาพของผลิตภัณฑ์เป็นสิ่งสำคัญ ขณะเดียวกัน ก็ได้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้ในการฝึกอาชีพ

ในการดำเนินงานฝักอาชีพอีที่ถือเป็นหลักในการดำเนินการ ก็คือ สร้างของใช้สิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต และผลิตสินค้าเพื่อจำหน่าย สร้างรายได้เพิ่ม โดยจะเน้นวัตถุดิบในท้องถิ่น และแรงงานในพื้นที่เป็นสำคัญ

ดังนั้น หากท่านมีโอกาสเข้าไปเยี่ยมชมที่งานส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวจะได้พบราษฎรที่กำลังทอผ้าฝ้าย ผ้าฝ้ายแกมไหม ผ้าไหม รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่ทำการตัดเย็บจากผ้าฝ้าย และผ้าฝ้ายแกมไหม ซึ่งท่านสามารถอุดหนุนซื้อไปเป็นของขวัญ ของฝากได้เนาะครับ

3. การขยายผลและถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นส่วนที่ถือว่าสำคัญยิ่งของศูนย์การพัฒนากฎาฯ นั่นคือ การทำหน้าที่เหมือน **พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต "Living Natural Museum"** เป็นตัวอย่างแห่งความสำเร็จของการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง สาธิต จึงมีราษฎรหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน สถาบันการศึกษา รวมทั้งคณะศึกษาดูงานต่างๆ เข้าไปเยี่ยมชมงานส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว นับจากปี 2527 ถึงสิ้นปี 2550 รวม 32,107 คน ในปี 2551 ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม 1,501 คน จนถึงวันที่ 10 เมษายน 2551 อีก

170 คน รวมทั้งสิ้น 33,778 คน ที่เข้าไปศึกษาหาความรู้ เรื่องการส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว

4. การติดตามและประเมินผล จากการติดตามประเมินผลงานทั้ง 3 ส่วนแรก ได้มีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการปรับปรุงภูมิทัศน์ของสำนักงาน เพื่อส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และตามกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีด้วย

เล่ามาพอสมควร ก็คิดว่างานที่ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 5 ได้ดำเนินการที่ศูนย์การศึกษาพัฒนากฎาฯ จะเป็นแหล่งหนึ่งของการศึกษาเรียนรู้ของประชาชนโดยทั่วกัน หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ถ้าหากท่านมีโอกาสไปจังหวัดสกลนคร ในเส้นทางจากอำเภอสมเด็จ จ.กาฬสินธุ์ ผ่านเข้าไปที่ภูพาน เลยเส้นทางคดเคี้ยวของโค้งบึงงูไปนิดหน่อยครับ ก็จะถึงทางเข้าศูนย์ศึกษาการพัฒนากฎาฯ เชิญครับ.. เชิญทุกท่านเข้าไปดูเข้าไปชมงานต่างๆ ที่พวกเรากำลังทำ และจะทำต่อไปที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนากฎาฯ ...สวัสดิ์ครับ ▶

"คราม"



จากไม้พุ่มต้นเล็กๆ ที่เรียกว่า "คราม" (Indigo Tinctoria Plant) พืชล้มลุกมีความสูงประมาณ 1 - 1.20 เมตร เมื่อโตเต็มที่ใบบนเล็กสีเขียวเข้ม ผิวหมันขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ด เจริญเติบโตได้ดีในที่ดินไม่มีน้ำขัง ต้นครามพร้อมเก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุประมาณ 4 เดือน ใบครามมีสีเขียวเข้ม ส่วนยอดจะเริ่มหึงงอเล็กน้อย เป็นสัญลักษณ์บ่งบอกให้รู้ว่าต้นครามพร้อมนำไปทำสีเพื่อย้อมคราม





น้ำหมักคราม



เนื้อคราม

ชาวบ้านเล่าว่า...หากต้องการจะได้เนื้อครามที่มีคุณภาพและปริมาณมากๆ จะต้องตัดต้นครามในขณะที่มีน้ำค้างเกาะอยู่บนใบ และการหมักครามให้ได้สีคุณภาพดีติดทนทานจะต้องให้อาหารครามด้วย (มะขามเปียก, น้ำอ้อย ฯลฯ) จริงเท็จแค่ไหน? ก็เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านครับ



ฝ้ายย้อมคราม